

Lezen: Marcus 3:31-35 en 1 Johannes 4:7-16

Preek (3 van 8) over relaties, deze keer over 'de gemeente van Jezus'

Lieve mensen,

Één van de mooiste illustraties van 'kerk' vind ik deze:

Slide

Als je tegen een willekeurig iemand begint over 'de kerk'. Dan denken ze in eerste instantie aan het gebouw. En aan de diensten op zondag.

Maar het woord 'kerk' betekent letterlijk: dat wat van de Heer is. Dat wat van Jezus is. Jezus zegt zelf ergens: als er twee of drie samen zijn in mijn naam, dan ben ik daar zelf. Waar Jezus is en waar mensen verbinding hebben, die twee voorwaarden, daar is de kerk.

Dat vind ik ook zo mooi aan de term 'gemeenschap der heiligen'. Dat is een oude term uit een heel oude belijdenis. Gemeenschap, dat is dan heel intense verbinding. Gemeenschap met Jezus. En van daar uit gemeenschap met mensen. Als je wat hebt met Jezus. Dan heb je wat met mensen. Met *alle* mensen. Daar hebben we het vorige keer over gehad. Jezus wil via jou zijn liefde in deze wereld laten spreken. Maar 'gemeenschap der heiligen' zegt ook, en misschien wel vooral, iets over wat je hebt met *zijn* mensen. Met de mensen van Jezus.

En daar heeft de Bijbel ongelooflijk veel beelden bij. Het gaat over een kudde. Met een herder. Maar ook over een muur met allerlei verschillende stenen, die op elkaar leunen en anderen ondersteunen. Het gaat over een lichaam. Over de gemeente als bruid. De gemeente als leger. Als ranken aan een wijnstok. En ga zo maar door. God is een relationeel wezen. In zichzelf is hij liefde. En als hij mensen aanspreekt. Dan verbindt hij ze ook aan elkaar.

Deze dienst gaat over de gemeente van Jezus. En, omdat het een serie over relaties is, kies ik het beeld dat Paulus kiest in de brief aan Efeze:

Slide Efeziërs 2 ¹⁷Christus bracht Gods boodschap van vrede aan de mensen in Israël en aan de mensen daarbuiten. ¹⁸Dankzij hem hebben wij allemaal de heilige Geest gekregen. En via de heilige Geest kunnen we nu allemaal bij God, de Vader, komen. ¹⁹Vroeger waren jullie vreemdelingen, en hoorden jullie niet bij het volk van God. Maar dat is veranderd. Jullie horen er nu wel bij. Jullie zijn Gods kinderen, samen met de andere christenen. (BGT)

En Jezus zegt ook in het deel dat we lezen tegen de mensen die hij om zich heen verzamelt: *jullie zijn mijn moeder en mijn broers. Want iedereen die de wil van God doet, die is mijn broer en zuster en moeder.* We denken dus na over de gemeente van Jezus als een gezin.

Slide **Het gezin van Jezus**

Voordat we ons op de bekende 3 aspecten focussen eerst nog even een definitie van dit gezin. Want er is iets bijzonders mee aan de hand. De kerk wordt wel moeder genoemd. Oud spraakgebruik. Maar er zijn heel wat verschillende kerken. Ook in andere kerken zitten onze broers en zussen. Dus het gezin van Jezus heeft dezelfde Vader. Maar verschillende moeders. Tegelijk focus ik me in de preek op onze gemeente. Dat is geen discriminatie. Maar gewoon praktisch.

Slide Face-to-face (met illustratie)

Als je in onze belijdenissen kijkt. En in onze geschiedenis. Dan is dit een héél belangrijk punt. En dat is bijbels gezien ook best wel logisch. Als het over mensen gaat en over de kerk, dan is het woordje 'elkaar' één van de meest voorkomende woorden in het NT. Elkaar. En dan wordt er vooral gefocust op de onderlinge omgang binnen de gemeenschap.

Dat was ook de kracht van de kerk. In Handelingen zie je die bijna ideale gemeente: ze hadden alles gemeenschappelijk. En in eerste instantie werd alles *onderling* verdeeld (Hand.4:35). In Galaten 6 staat dan ook bijvoorbeeld, dat je voor iedereen goed moet doen, maar vooral voor je geloofsgenoten. (Gal. 6:10) Dus de nadruk lag op binnen!

Dat heeft ook wel iets logisch. Want al snel na het ontstaan van gemeenten kwam er ook de discriminatie. En vervolgingen zelfs. Je moest wel schuilen bij elkaar. Je kon ontslagen worden als je christen werd. Je kon uit het gilde, dat is de vakvereniging, worden gestoten. En dan kon je geen inkomsten meer genereren. Dus ontstond er het gezin van de kerk, waarin men goed voor elkaar zorgt. En dat valt op, omdat het niet normaal was in die tijd.

De kerk als gezin. In een gezin zorg je voor elkaar. En kom je voor elkaar op. Je bent blij als de ander blij is (Rom.12:15), neemt de tijd voor elkaar, moedigt de ander aan. Dat zijn allemaal Bijbelse noties over het gezin van de kerk. Naar elkaars verhalen luisteren. Samen eten en het leven delen. De mooie momenten vieren. Samen fijne herinneringen maken. Je mag in een gezin heel intens met elkaar omgaan. Het is een veilige omgeving, waar je ook mag falen. En je ziet elkaar in het gezin als je kwetsbaar bent en als je niet op je mooist reageert.

Dat laatste is ook vaak irritant. Je zit zo dicht op elkaar als gezin, dat irritaties soms hoog kunnen oplopen. Maar ook daarvoor ben je aan elkaar gegeven. Om daarin een spiegel voor te houden. Jezus zegt ook: iedereen die gehoorzaam is aan mijn Vader is mijn broer, zus, moeder. Elkaar aanspreken op fouten. Dingen met elkaar uitpraten. Daarvoor geeft Jezus ook regels. Over hoe je elkaar aanspreekt in het gezin van de kerk (Mat.18.) Het oneens zijn. Je ergeren. Ruzie maken. Het hoort bij het gezin. Als je zo intens met elkaar optrekt. Dan gebeurt dat. Maar als het goed is leer je ook dingen uitpraten.

Het gezin zou je kunnen zien als een oefenplaats voor de kinderen. Zodat ze met goede bagage in deze wereld kunnen leven. Je hoopt dat je kinderen opgroeien tot stabiele volwassenen, die in hun omgeving een positieve indruk maken en invloed hebben. Vanuit de basis van het gezin, vanuit de liefde die daar woont, van daar uit kun je je kinderen gerust loslaten.

Maar in de tijd van de Bijbel was dus hier heel veel nadruk op. De gemeenten waren in opbouw. Kleine kwetsbare clubjes die langzaam moesten groeien. Groeien in inzicht, verbinding, liefde en ook in aantal. En dus is daar veel aandacht voor. Voor deze face-to-face kant van de kerk. Vandaar dus dat het woordje 'elkaar' zo veel voorkomt in de Bijbel.

En dat is een belangrijke kant van de gemeente, ook vandaag. En tussen kerken. Die onderlinge omgang. Het is de basis van waaruit je de andere aspecten van de kerk vorm kunt geven. En het is *op zich* al een getuigenis van God. Stel dat dit vrijwel alle nadruk krijgt in de gemeente. En dat is ook bij ons een tijd lang zo geweest. Dat binnenkerkse. Stel dat dat vrijwel alle nadruk krijgt. Dan nóg is dat missionair. Dat schrijft Johannes in de tekst die we lezen.

(voorlezen 1 Joh.4:11,12) Als je van elkaar houdt binnen de gemeente. Als je echt wat voor elkaar over hebt. Een eerlijke en kwetsbare band met elkaar hebt. Dan wordt daarin God zelf zichtbaar! God zelf wordt zichtbaar in de sfeer onder gelovigen. Je zou kunnen zeggen: zelfs de meest naar binnen gerichte kerk is door de onderlinge liefde een vindplaats van God. Dus ook als je een tijd heel erg naar binnen gericht bent geweest als gezin van de kerk. Dan is dat voor God nog geen verloren tijd.

Ook al niet om het volgende:

Slide Side-by-side (met illustratie)

Een belangrijk doel van gemeente zijn, is dat je je met elkaar ook op God richt. We hebben vorige keer gezien dat God van alle mensen houdt. En dat hij sommige mensen gebruikt. Om via hen met zijn liefde anderen te bereiken. Te dienen. Maar er is nog iets waar de kerk in voorgaat. Waar de gemeente een bijzondere positie in inneemt. En dat is de relatie met God. En ook daar zou je weer het beeld als gezin kunnen gebruiken. Maar dan van vroeger.

In zoveel gezinnen van de kerk had je vroeger de zogenaamde huisliturgie. Dan werd er 's avonds gezongen bij een harmonium. En werd God geloofd en gedankt. En dat gebeurt nog wel, bijvoorbeeld rondom de maaltijd, maar het is vaak wel een heel sober gebeuren. Daar waar mensen in de kerkdiensten vaak uitbundig willen zingen. Daar lijkt het soms zelfs een compensatie voor wat we in de gezinnen verloren hebben.

Maar dat aspect is van wezenlijk belang. Het gericht zijn op God. Op de Heer. Op zijn wil. En zijn lof. Dat is één van de belangrijkste taken van de kerk. Dat we God de eer geven voor zijn liefde. Zijn betrokkenheid terugspiegelen naar hem. Dat is onder andere waar je kerk voor bent! De gemeente is geroepen om God groot te maken. In het dienen van de wereld, daar komen we zo nog kort op. Maar ook in het eren van de Heer. Stefan Paas heeft in zijn boek 'vreemdelingen en priesters', en ook in interviews naar aanleiding van dat boek, iets prachtigs daarover gezegd. Die heeft het dienen van de wereld en het dienen van God heel mooi verbonden. Hij heeft het over de priesterlijke taak om namens anderen te bidden. In het Oude Testament waren het de priesters die namens het hele volk voortdurend in de tempel waren. Om dankoffers te brengen. Om te bidden, ondersteund door reukoffers. Zij brachten het hele volk voor Gods aangezicht, zo zou je plechtig kunnen zeggen.

En Stefan Paas schrijft daarover: dat is ook de taak van de gemeente vandaag de dag. Je burens, je werkkring, je vrienden, je kinderen of andere familieleden die niet naar de kerk gaan. Het is je taak om mede namens hen God de eer te geven die hem toekomt. De Heer te smeken om liefde en genade. Dat is het hele idee van voorbede, ook voor de stad bijvoorbeeld. Het is onze taak. Als

familieleden van God. Om met de Heer in gesprek te gaan over onze omgeving. Om onze naasten voor het aangezicht van God te brengen. Om ook namens hen gemeente te zijn. Je draagt dus in jouw aanbidding van de Heer je geliefden in je hart en op je schouders. Je naasten neem je mee de kerk in. Om Gods liefde af te bidden. Gods zorg over hen af te roepen. Ook daarvoor ben jij geroepen om deel te zijn van het gezin van de kerk. Je vertegenwoordigt daarin veel meer mensen uit jouw omgeving!!

Zij aan zij. Kees de Ruijter heeft daar ook een boekje over geschreven. Dat we medewerkers van God zijn. In het gezin van de gemeente ben je samen doelgericht bezig. Met het dienen van de Heer, elkaar en je omgeving. Je bent bevoorrecht als je bij dit gezin mag horen. Ik hoor te vaak dat we geloven vooral ervaren als een last. Dat we lid zijn van het gemeentegzin als lastig betitelen. Maar je bent bevoorrecht. Omdat jij inzicht mag krijgen wat de bedoeling is. En inzet mag tonen om die bedoeling mee vorm te geven. En zo ben je de broer of zus van Jezus. Omdat je dan gehoorzaam bent aan je Vader in de hemel. En ook dienstbaar bent aan de redding van de wereld.

Het mooie aan een gezin is. Ze kunnen onderling ruzie hebben en af en toe elkaar vilein onderuit halen. Maar zodra er iets samen gedaan moet worden. Dat kan voorbereiden op een vakantie zijn. Of met elkaar het huis klaarmaken voor een feest. Of met elkaar een maaltijd maken. Dan ineens gaan de neuzen dezelfde kant op. Dan pakken ze aan en gaan er voor. Zo mag het gezin van de kerk de taken die er zijn gezamenlijk oppakken. En dan voert het nu te ver om die taken helemaal uit te werken. Maar zo zijn we medewerkers van God. En dat is een bevoorrechte positie. Je mag als eerste iets ervaren van zijn liefde. En dat vervolgens terugspiegelen aan hem, uitwisselen met de andere gezinsleden en tenslotte ook uitdragen naar iedereen die nog niet aangeraakt is door de Heer.

Slide Back-to-back (met illustratie)

Ik wil hier kort over zijn. Omdat ik er twee weken geleden al veel over gezegd heb. Toen ik de kerk een kruiwagen van Gods liefde noemde. Ik heb toen laten zien, dat de gemeente niet een doel in zichzelf is. Wij zijn geroepen een stad op de berg te zijn. Zout voor de aarde. Licht op de kandelaar. Een kerk mag zich niet verbergen. Zich niet opsluiten binnen muren. Het gezin van de gemeente leeft niet voor zichzelf. We zijn een familie op missie.

We zagen net al, dat je, ook als je als gezin van de gemeente heel erg naar binnen gericht bent, dat je dan nog het licht van Gods liefde verspreidt. Als je elkaar van harte liefhebt en dient. Dan wordt God op die manier al zichtbaar.

Maar waar in de Bijbelse tijd, vanwege én de start van de gemeenten, én vanwege de vijandigheid en vervolging, waar in de Bijbelse tijd veel nadruk lag op de interne opbouw van de kerk. Daar zie je ook in die tijd al allerlei lijnen naar Gods bedoeling. Dat hij de hele wereld op het oog heeft. Dat het niet *stopt* bij de muur van de kerk, maar dat het daar ook *begint*. Zeker nu we als gemeente alle ruimte krijgen om er op uit te gaan. Om te dienen en lief te hebben. Er is geen vervolging. We krijgen alle vrijheid. Nou, dan mogen we niet naar binnen gericht *blijven*. Maar moeten we ook bewust aandacht hebben voor deze kant van de relatie. Dat je rug aan rug naar buiten gericht bent. En de ruimte die God geeft ook inneemt.

...

Ik ga afronden. Het zou mooi zijn als deze drie aspecten van Gods gezin in balans zijn. Het kan soms zijn, ook in de gewone gezinnen, dat je een tijd nodig hebt om één van de aspecten meer aandacht te geven dan andere. Door omstandigheden. Door een fase waar je in zit. Maar het is ongezond als het langdurig eenzijdig is. Dat is waar we met elkaar over door moeten denken en praten. Daarvoor zijn we als gezin ook aan elkaar gegeven.

Amen

Deze slide vertonen voorafgaand aan de collecte:

Slide

Vragen voor de bespreking:

- Bespreek 1 Johannes 4:11,12. Hoe vind je dat in onze gemeente op het ogenblik?
- Hoe zie jij de priesterlijke taak van de kerk? (zie voor een recensie van het boek van Paas: <https://www.denieuwekoers.nl/kerk-hoeft-niet-te-streven-naar-succes>)
- Hoe is volgens jou de balans in het gezin van onze gemeente als het gaat om face-to-face, side-by-side en back-to-back?